

บันทึก

เรื่อง หรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับย้ายสถานบริการ (บริษัทซึ่งดำเนินการสถานบริการ และอยู่ในระหว่างการชำระบัญชีเพื่อเลิกบริษัท จะสามารถดำเนินการสถานบริการต่อไปภายในอายุของใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้หรือไม่)

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท.๐๒๐๔/๑๔๙๓๔ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า บริษัทเพ็ชรบุรีพัฒนา จำกัด ได้ขอความเป็นธรรมในกรณีที่กรมตำรวจไม่อนุญาตให้ย้ายสถานบริการชื่อ “พลริต้า” โดยอ้างเหตุผลว่า แม้บริษัทฯ จะจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว แต่ยังคงอยู่ในระหว่างชำระบัญชี บริษัทฯ ย่อมมีสภาพเป็นนิติบุคคล และการชำระบัญชียังกำหนดไม่ได้ว่าจะเสร็จเมื่อใด จึงขอให้บริษัทฯ ดำเนินการต่อไปเพื่อจะได้มีรายได้ชดใช้หนี้ เรื่องนี้กรมตำรวจได้ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องสถานบริการและโรงแรม ซึ่งกรมตำรวจตั้งขึ้นพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า บริษัทเพ็ชรบุรีพัฒนา จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทตามมาตรา ๑๒๔๙ ประกอบกับมาตรา ๑๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว บริษัทฯ จึงจะดำเนินการต่อไปได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการของบริษัท และเพื่อจัดการใช้หนี้หรือแจกจ่ายทรัพย์สินของบริษัทให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น โดยการดำเนินการดังกล่าวทั้งหมดเป็นหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี การที่บริษัทฯ ขออนุญาตย้ายสถานที่ตั้งสถานบริการไปตั้งที่ใหม่ มิใช่เป็นลักษณะการชำระสะสางงานเพื่อเลิกกิจการแต่เป็นการปรับปรุงกิจการสถานบริการ กรมตำรวจจึงไม่อาจอนุญาตให้ย้ายสถานบริการไปตั้งที่ใหม่ตามคำขอได้ แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย กรมตำรวจจึงขอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาอีกชั้นหนึ่งเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ขออนุญาต

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับสถานบริการ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งขึ้น พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายแรก เห็นด้วยกับความเห็นของกรมตำรวจ ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่า แม้บริษัทจำกัดจะจดทะเบียนเลิกแล้ว แต่มาตรา ๑๒๔๙ และมาตรา ๑๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้บริษัทยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีประกอบกับมาตรา ๑๒๕๙ (๒) ได้กำหนดให้ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจดำเนินการของบริษัทตามแต่จำเป็นเพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี ดังนั้น บริษัทจึงสามารถดำเนินการสถานบริการต่อไปได้ตามความจำเป็นในระหว่างเวลาที่ใบอนุญาตสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการอนุญาตให้ดำเนินการได้ เพราะกฎหมายว่าด้วยสถานบริการก็ไม่มีบทบัญญัติใดห้ามไว้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวแยกเป็น ๒ ฝ่าย จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าบริษัทเพ็ชรบุรีพัฒนา จำกัด ซึ่งได้จดทะเบียนโดยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๑ และต่อมาได้

จดทะเบียนเลิกบริษัทแต่ยังอยู่ในระหว่างอายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการบริษัทฯ จะสามารถดำเนินการกิจการสถานบริการต่อไปภายในอายุของใบอนุญาต โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒๔๙ และมาตรา ๑๒๕๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย และบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ) แล้วมีความเห็นว่า ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บริษัทจำกัดย่อมเลิกกันโดยผลของกฎหมายตามมาตรา ๑๒๓๖^๑ และเมื่อเลิกบริษัทแล้วจะต้องจัดให้มีการชำระบัญชีคือการชำระสะสางงานของบริษัทให้เสร็จไปกับการจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินของบริษัทตามมาตรา ๑๒๕๐^๒

ข้อเท็จจริงตามข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย มีว่า บริษัทเพ็ชรบุรีพัฒนา จำกัด ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการกิจการสถานบริการประเภทสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวโดยมีผู้บริการให้แก่ลูกค้าตามมาตรา ๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๑ ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทในระหว่างที่ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการยังไม่สิ้นอายุ ดังนั้นจึงต้องถือว่าบริษัทได้เลิกกันแล้วโดยผลของกฎหมายและต้องดำเนินการชำระบัญชีเพื่อสะสางงานของบริษัทให้เสร็จสิ้นไป ปรากฏว่าในระหว่างการชำระบัญชีเจ้าของอาคารซึ่งบริษัทฯ เข้าใช้เป็นที่ตั้งสถานบริการ “ฟลอริดา” ไม่ยินยอมให้ใช้อาคารดังกล่าวเป็นสถานบริการต่อไป และอาคารดังกล่าวได้ถูกรื้อไปแล้ว บริษัทฯ จึงได้ขอย้ายสถานบริการไปตั้งและดำเนินงานต่อไปในที่ตั้งแห่งใหม่ แต่กรมตำรวจไม่อนุญาตกรณีจึงมีปัญหาว่า บริษัทซึ่งดำเนินการกิจการสถานบริการและได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วแต่ยังคงอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี จะสามารถดำเนินการกิจการสถานบริการตามใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการซึ่งยังไม่สิ้นอายุได้ต่อไปหรือไม่เพียงใด

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้ว่ามาตรา ๑๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะได้บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี” ก็มีได้หมายความว่า ในระหว่างการชำระบัญชีบริษัทจะทำการกิจการได้ทุกอย่าง บริษัทจะทำได้เฉพาะกิจการอันจำเป็นเพื่อการชำระบัญชีเท่านั้น ซึ่งได้แก่กิจการอันเป็นอำนาจของผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๒๕๙ คือ “(๑) แยกต่าง ว่าต่างในนามของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในอรรถคดีพิพาทอันเป็นแพ่งหรืออาญาทั้งปวง และทำประโยชน์ประนีประนอมยอม

^๑ มาตรา ๑๒๓๖ อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้

- (๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกันเมื่อมีกรณีนั้น
- (๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น
- (๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียวเมื่อเสร็จการนั้น
- (๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก
- (๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย

^๒ มาตรา ๑๒๕๐ หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือชำระสะสางการงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

ความ (๒) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็นเพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (๓) ขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (๔) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็นเพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี” สำหรับการย้ายสถานบริการไปตั้งและดำเนินการต่อไปในสถานที่แห่งใหม่โดยลักษณะนี้ย่อมมิใช่เป็นการชำระสะสางงานเพื่อเลิกบริษัทแต่เป็นการเริ่มงานใหม่ ซึ่งจะต้องมีการก่อหนี้ผูกพันบริษัทต่อเนื่องกันไปอีกทำให้การชำระบัญชีไม่มีที่สิ้นสุด แม้จะอ้างว่าจำเป็นต้องทำเพื่อให้มีรายได้มาใช้หนี้ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการอันจำเป็นต้องทำเพื่อสะสางงานให้เสร็จไปในการชำระบัญชีบริษัท นอกจากนี้อำนาจในการดำเนินการของบริษัทตามมาตรา ๑๒๕๙ (๒) กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ชำระบัญชีบริษัท และการดำเนินการดังกล่าวก็ถูกจำกัดโดยกฎหมายว่าจะทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดีเท่านั้น มิใช่การดำเนินงานในลักษณะที่เป็นการเริ่มงานใหม่ซึ่งต้องมีการก่อหนี้ใหม่ผูกพันบริษัท ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า นายสุรพงษ์ แก้วเสาวภา เป็นผู้ชำระบัญชีบริษัทเพ็ชรบุรีพัฒนา จำกัดหรือไม่ และการย้ายสถานบริการไปเปิดดำเนินการในที่ตั้งใหม่ก็มีใช้การอันจำเป็นเพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดีแม้ว่าใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการยังไม่สิ้นอายุ บริษัทฯ ก็ไม่มีอำนาจกระทำการดังกล่าวได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๔